

bakış...

Osmanlı İmparatorluğu, 19. yüzyılda ortaya çıkan sanayi devrimini kaçırmış olmanın bedelini çok ağır olarak ödemiştir. Türkiye Cumhuriyeti bugün oluşan "insan ve teknoloji" devrimini kesinlikle kaçırmamalıdır. Bu yeni devrimi kaçırmamanın faturası çok daha yüklü olacaktır.

**Dr. MEHMET
ÖZDEMİR**

GLOBALLEŞEN DÜNYANIN GÖZDESİ TURİZMDİR

Son yıllarda dünyadaki dengeler hızla değişmekte, 1990 yılına kadar ideolojik ve siyasi ağırlıklı oluşan dengeler yerini hızla ekonomik, teknolojik, bölgesel ve kültürel ağırlıklı dengelere terk etmektedir.

Bu değişikliklerin yeni bir devrim yarattığı konusunda tam bir fikir birliği bulunmaktadır. Hatta bu devrimin dünyamızı, bilim-teknoloji-iletişim üçgeni üzerine kurulu bir yapıya götürdüğü de herkesce bilinmektedir. Oluşan bu yapıda, insan kaynaklarının temel üretim aracı, kalkınmanın hedefinin de insanın yücelmesi olduğu gerçeği gün geçtikçe hız kazanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye, bir an önce orta vadeli denge tedbirlerine yönelmeli ve uzun vadede küreselleşen dünyada rekabet gücünü artırıcı çabalara ağırlık vermelidir.

Osmanlı İmparatorluğu, 19. yüzyılda ortaya çıkan sanayi devrimini kaçırmış olmanın bedelini çok ağır olarak ödemiştir. Türkiye Cumhuriyeti bugün oluşan "insan ve teknoloji" devrimini kesinlikle kaçırmamalıdır. Bu yeni devrimi kaçırmamanın faturası çok daha yüklü olacaktır.

Türkiye uzun vadeli hedeflere yönelmelidir.

Bugün Türkiye, dünyada oluşan bu devrimi kaçırmamak için hiç vakit kaybetmeden uzun vadeli hedeflere yönelmelidir. Bunu başarabilmek için ise, kısa ve orta vadeli sorunların planlı bir şekilde aşılması gerekmektedir. Bu sorunların aşılması ise birbirleriyle uyumlu kısa, orta ve uzun vadeli stratejilerin uygulanması ile gerçekleştirilebilir. Bu çerçevede; kısa vadede yeni bir kriz yaratabilecek koşulların ortadan kaldırılması, yapısal sorunlara çözüm üretecek orta vadeli reformların gerçekleştirilmesi ve uzun vadede ise uluslararası rekabet gücünü ve bölgesel etkinliğini artıracak hedeflere yönelmesi, bu stratejinin temel taşlarını oluşturmaktadır.

Bilindiği üzere Türkiye Avrupa Birliği'ne girme yolunda bir adım olarak görülen Gümrük Birliği'ne girmiştir. Türkiye'nin en önemli ekonomik olayı niteliğindeki Gümrük Birliği, Türkiye'nin Avrupa Birliği dolayısıyla da global ekonomi ile bütünleşmesinin belki de en önemli aracı durumundadır. Eski Doğu Bloku ülkelerinin ekonomik gelişmelerini serbest piyasa ekonomisi kuralları çerçevesinde sürdürme yönündeki tercihleri ve bölgesel ekonomik bloklaşmanın ortaya çıkması gibi değişimler, Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girmesiyle önemli faydalar sağlayacağı yönünde ip uçları vermektedir.

Türkiye seçimini doğru yapmalı, tutarlı stratejiler uygulamalıdır

Gümrük Birliği deneyiminin bir hüsrana sonuçlanmaması için, Türkiye küreselleşen bir ortamda ve öncelikle Avrupa Birliği'nde, rekabet gücünü artıracak stratejilere yönelmelidir. Günümüzün rekabet ortamında, teknoloji, marka ve imaj olarak tanımlanabilecek stratejik başarı faktörlerini üreten insan sermayesidir. Gelişmiş ülkeler zenginliklerini bu yolla devam ettirebilmektedir. Türkiye bilinçli bir şekilde insana, eğitime ve teknolojiye yatırım yapmalıdır. Türkiye, ekonomik sorunlarının üstesinden gelebilecek, yapısal reformları gerçekleştirebilecek, küreselleşen dünyada gücünü artıracak programları başarıyla uygulayabilecek ve hızla kalkınabilecek bir ülkedir. Çünkü Türkiye'nin yeterli kadroları, bilgi birikimi ve iyi geleceklere özlem duyan insanları vardır. Gerekli olan Türkiye'nin seçimini doğru yapması, doğru stratejilere yönelmesidir. ▽

Türkiye İkibinli yıllarla ilgili somut "politika önerileri" geliştirmelidir.

İkibinli yıllara yaklaşırken, dünyada belli akım ve trend'ler dikkati çekmekte, ekonomiler ve hukuk sistemleri bunların etkisine girmiş görünmektedir. Bunların başında da "küreselleşme" ve "bölgelleşme" gelmektedir. Dünyada ve belli bir coğrafyada yaşayan ülkeler arasında ekonomik sınırların giderek ortadan kalkması anlamasına gelen bu gelişmeler, Dünya Ticaret Örgütü'nün ve çok sayıda bölgesel entegrasyon hareketinin çalışmalarıyla somutlaşmakta ve ivme kazanmaktadır.

Yirminbirinci yüzyılda gelişmiş dünya ile entegre olmak, gelir ve refah düzeylerini yükseltmek isteyen ülkelerin bu oluşumlara kayıtsız kalması mümkün değildir. Türkiye hem AB ülkeleriyle oluşturduğu Gümrük Birliği ve onun uzantısında yer alan tam üyelik perspektifi, hem de Dünya Ticaret Örgütü üyesi sıfatıyla imzaladığu Uruguay Round Anlaşmaları dolayısıyla dünya küreselleşme ve bölgelleşme akımları içinde fiilen yer almış bir ülkedir. Böyle olunca, bu akımların ülkemizde çok yakından izlenerek, Türk ekonomisinin ve hukuk sisteminin bunlara uyumu için yapılması gereken işlerin tartişılması, belirlenmesi ve somut "politika önerileri" haline getirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Turizmde sıkıntılar nisbeten azaldı

Bütün bir genel manzara içinde turizm sektörünün durumu nedir?

Her ne kadar "Körfez Olayı" ile Türkiye bir koyup, iki alacaksa da, gerçek öyle olmadı. Türk ekonomisinin genelinde olduğu gibi, turizm sektöründe de Türkiye bu olaydan büyük zarar gördü. Türkiye turizmi 1990'dan sonra büyük kriz yaşadı. Çok önemli rezervasyon iptalleri oldu. Tabii rezervasyon iptalleri fiyatların düşmesini beraberinde getirdi! O günlerde Türkiye ucuz fiyat politikasına yöneldi. Krizli zamanlarda belirli piyasalara bağlı kalınmasının zararlarını yaşadık. Sanki bütün sanaryo belli bir amacına göre düzenlenmişti. 1993 yılında Antalya'da patlayan plastik bombalar hemen etkisini gösterdi! Adama sunduğumuz cenneti, cehennem haline getirmek için ne gerekirse yapılmaya başlandı. Bu kabus da bir müddet böyle devam etti.

Son iki yıldır belirli bir sükun hissediliyor turizmimizde. Geçen yılın göstergeleri ümit artırıcı. Bu yılın iyi geçmesi için de, bizim cephemizden hiçbir olumsuzluk gözüküyor. Son Berlin Fuarı'nda Türkiye standları oldukça hareketliydi. Diğer fuar ve toplantıların da başarılı geçtiği söyleniyor. Esasen son yıllarda turizmimizde meydana gelen duraklamalar ne zaman kendi iç dinamiğimizden kaynaklandı ki?

Bu işin çözümü ne?

Bu işin kesin çözümü yukarıda anlatmaya çalıştığımız globalleşmeden geçmektedir. Avrupa Birliği Türkiye için çok önemlidir. Türk turizmi için daha fazla önemlidir. Çünkü bir ortak Avrupa pazarı içinde, her hangi bir üye ülke sektörünün ayırımı değil, entegrasyonu söz konusudur. Bu herşeyden evvel tekelci yaklaşımın ve fiyat düşüklüğünün ortadan kalkmasına sebep olacaktır. Üye ülkelerde (ki bizim turizm pazarımızın da önemli bir kısmını oluşurmaktadır) ekonomi politikalarında yaklaşım sağlanacaktır. Bu gelişme aynı zamanda önemli bir tehlikeyi daha önleyecektir. Türkiye'de düşük olan yalnızca yatak ücreti değildir. Personel ücretleri de Batı'yla kıyaslandığında son derece düşüktür. Avrupa Birliği'nin bir amacı da üyeler arasındaki ilişkilerin ve yaşam düzeylerinin dengeli ve devamlı gelişmesini sağlamaktır. Dolayısıyla Avrupa Birliği'ne girmekle turizmimizin en önemli sancılarında eğitim ve kaliteli personel sorunu da ortadan kalkacaktır. Avrupa ölçülerinde ödenecek ücret miktarı, personelin turizm sektöründe devamlılığını sağlayacaktır.

Globalleşme ile yaratılacak pazarlar; sınırsız bir iç pazardır. Dolayısıyla bu pazarın sabote edilmesi mümkün değildir. Ekonomik ve sosyal bütünleşmeyi güçlendirirken bizim Avrupa'yla en kolay adapte olacağımız sektör, turizmdir. Uzun vadede tek parayı kapsayacak bir ekonomik ve parasal birlik oluşturmak suretiyle, dengeli ve sürekli bir ekonomik ve sosyal gelişme sağlanırken; Türk turizmi de gelişecektir. Böyle bir Türkiye'de her açıdan turizm en gözde sektör haline gelecektir.

Dünya'da en gözde sektör turizm olacak

Turizm, Sanayi Devrimi'nin bir ürünüdür. Günümüzün turisti, yaşamın sürdürülmesi için zorunlu ihtiyaçlarını karşılamış olan, bir miktar artı gelire ve yılın belirli dönemlerinde boş zamana sahip bulunan, yükümlülükleri ve yasaklan olan bir çevrenin etkisinde kalan, dolayısıyla çeşitli baskılar ve etkiler altında yaşayan, doğa ile ilişkileri koparılan, teknolojik olarak çok gelişmiş... biridir.

Bu "tip", Endüstri İhtilali'nin ürünü olan çağımız insanıdır.

"Bilgi ve bilgisayar teknolojisi" çağımızın insanının insanı ihtiyaçlarını da turizm sektörü karşılayacağı gibi, giderek azalan istihdam imkanını da turizm sektörü sağlayacaktır.□

Ankara, Nisan 1997